

Sygn. akt I ACz 1042/16

POSTANOWIENIE

Dnia 22 czerwca 2016 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący : SSA Andrzej Struzik (spr.)

Sędziowie: SA Grzegorz Krężolek

SA Sławomir Jamróg

po rozpoznaniu 22 czerwca 2016 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) sp. z o. o. w Z.

przeciwko K. P. i M. P.

o zapłatę

na skutek zażalenia strony powodowej na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie zawarte w pkt II sentencji wyroku z dnia 9 marca 2016 roku, sygn. akt IX GC 441/15

postanawia:

1. oddalić zażalenie,
2. zasądzić od strony powodowej (...) sp. z o. o. w Z. na rzecz pozwanych K. P. i M. P. kwoty po 600 zł (sześćset złotych) tytułem kosztów postępowania zażaleniowego.

SSA Grzegorz Krężolek SSA Andrzej Struzik SSA Sławomir Jamróg

UZASADNIENIE

Postanowieniem zawartym w pkt II sentencji wyroku z dnia 9 marca 2016 roku, sygn. akt IX GC 441/15 Sąd Okręgowy w Krakowie zasądził od strony powodowej na rzecz każdego z pozwanych kwotę po 3.600 zł tytułem kosztów procesu.

W uzasadnieniu tego rozstrzygnięcia Sąd I instancji podał, że podstawą ich zasądzenia był art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, tj. stosownie do wyniku sprawy. Sąd obciążył stronę powodową w całości kosztami zastępstwa procesowego, poniesionymi przez każdego z pozwanych w kwotach po 3.600 zł. Pozwani reprezentowani przez tego samego radcę prawnego wnieśli o zasądzenie na rzecz każdego z nich kosztów zastępstwa procesowego. Sąd uznał ten wniosek – złożony w sprzeciwie od nakazu zapłaty i podtrzymany na rozprawie w dniu 9 marca 2016 r. - za zasadny. Podkreślił, że każdy ze współuczestników ponosi swoje koszty procesu, a z art. 98 k.p.c. wynika, że strona przegrywająca sprawę jest zobowiązana zwrócić koszty procesu przeciwnikowi (a nie stronie). Skoro po stronie pozwanej było dwóch przeciwników, to – zdaniem Sądu Okręgowego – każdemu z nich należą się koszty zastępstwa procesowego. Nie stoi temu na przeszkodzie okoliczność, że pozwani są reprezentowani przez tego samego radcę prawnego. Z art. 98 k.p.c., ani z treści ww. rozporządzenia nie wynika, aby pełnomocnik pobierał w takiej sytuacji tylko jedno wynagrodzenie. Sąd Okręgowy zaznaczył, że takie stanowisko jest również dominujące w najnowszym

orzecznictwie, powołując np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 30 października 2014 r., I ACa 427/14 i powołane tam orzeczenia.

Strona powodowa zaskarżyła powyższe postanowienie w całości, wnosząc o jego zmianę poprzez zasądzenie od strony powodowej na rzecz pozwanych solidarnie kwoty 3.600 zł tytułem kosztów procesu. Wniosła także o zasądzenie od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Zaskarżonemu postanowieniu zarzuciła naruszenie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z art. 109 § 2 k.p.c. w zw. z § 4 ust. 1 i § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, poprzez zasądzenie od strony powodowej kosztów zastępstwa odrębnie na rzecz każdego z pozwanych w kwotach po 3.600 zł, podczas, gdy koszty te winny być zasądzone wyłącznie w kwocie odpowiadającej wynagrodzeniu jednego pełnomocnika, tj. na rzecz pozwanych solidarnie w kwocie 3.600 zł.

W uzasadnieniu podniosła, że koszty należne są stronie, a nie poszczególnym współuczestnikom sporu, a w niniejszej sprawie mamy do czynienia ze współuczestnictwem materialnym, co w świetle uchwały Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2007 r. (III CZP 130/06) oznacza, że stronie pozwanej przysługuje zwrot kosztów w kwocie odpowiadającej wynagrodzeniu jednego pełnomocnika.

W odpowiedzi na zażalenie pozwani wnieśli o jego oddalenie oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny w obecnym składzie podziela stanowisko Sądu Okręgowego, iż w sytuacji, gdy kilku pozwanych wygrywających sprawę reprezentuje jeden pełnomocnik koszty procesu powinny być zasądzone oddzielnie dla każdego z pozwanych w wysokości minimalnej stawki wynagrodzenia pełnomocnika.

Zasady ponoszenia kosztów procesu w sprawach, w których po stronie wygrywającej proces zachodzi współuczestnictwo procesowe (art. 72 i nast. k.p.c.) nie są obecnie uregulowane i istnieją w tej kwestii w judykaturze dwa przeciwne poglądy, zwłaszcza odnośnie współuczestnictwa materialnego. Za stanowiskiem, że koszty te należą się w wysokości wynagrodzenia jednego pełnomocnika reprezentującego wspólnie współuczestników materialnych wypowiedział się m.in. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 30 stycznia 2007 r. (III CZP 130/06, OSNC 2008/1/1). Sąd w obecnym składzie nie przychylił się do zaprezentowanych w tej uchwale poglądów, uznając za bardziej przekonujące stanowisko i argumenty zaprezentowane m.in. przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 10 października 2012 r. (I CZ 105/12, LEX nr 1232739), Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyrokach z dnia: 8 maja 2014 roku (I ACa 60/14, LEX nr 1466863), 16 lipca 2014 r. (I ACa 218/14, LEX nr 1498956) i 30 października 2014 r. (I ACa 427/14, LEX nr 1552042) oraz Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w postanowieniu z dnia 8 stycznia 2013 r. (I ACa 565/12, LEX nr 1312136). W pierwszej kolejności należy zaznaczyć, że nie jest przedmiotem sporu, że art. 105 k.p.c. dotyczy wyłącznie współuczestnictwa po stronie przegrywającej. Sąd Najwyższy we ww. postanowieniu z dnia 10 października 2012 r. stwierdził, że w przypadku współuczestnictwa po stronie wygrywającej zastosowanie mają ogólne zasady o kosztach procesu i każda ze stron wygrywających proces ma prawo żądać zwrotu kosztów niezbędnych do celowej obrony. Stosownie bowiem do art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Zgodnie z tą regulacją „strona przegrywająca” obowiązana jest zwrócić koszty „przeciwnikowi”. Tym samym każdemu ze współuczestników procesu wygrywającemu sprawę należy się od strony przegrywającej zwrot poniesionych przez niego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego obejmujących wynagrodzenie adwokata (radcy prawnego). Nie stoi z tym w sprzeczności treść art. 109 § 2 zd. 2 k.p.c. nakazujący przy ustalaniu wysokości kosztów poniesionych przez stronę reprezentowaną przez profesjonalnego pełnomocnika branie pod

uwagę: niezbędnego nakładu pracy pełnomocnika oraz czynności podjętych przez niego w sprawie, a także charakteru sprawy i wkładu pełnomocnika w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia. Przepis ten bowiem odnosi się do poszczególnych współuczestników procesu, a nie łącznie do całej strony procesu. W sytuacji, gdy kilku współuczestników reprezentował ten sam pełnomocnik sąd rozstrzyga o kosztach należnych danej osobie występującej po określonej stronie procesu, a nie o kosztach należnych pełnomocnikowi. Przyjęcie za przeciwnym stanowiskiem, że przysługuje współuczestnikom zwrot kosztów wynagrodzenia w wysokości wynagrodzenia jednego adwokata, gdyż sprawa jest jedna, oznaczałoby, że dokonuje się rozstrzygnięcia o kosztach należnych de facto pełnomocnikowi, a nie osobie, którą on reprezentuje. Także, gdyby przyjąć za zasadny pogląd, że reprezentowanie przez pełnomocnika kilku współuczestników byłoby podstawą tylko do zwiększenia jednego wynagrodzenia pełnomocnika, pojawiłby się problem zasady podziału tego wynagrodzenia w sytuacji, choćby większej, niż sześć liczby osób po jednej stronie procesu, co oznaczałoby, że osoby te nie uzyskałyby zwrotu pełnej wysokości poniesionych kosztów. Każdy z pozwanych zlecając prowadzenie sprawy pełnomocnikowi musiał z nim zawrzeć umowę i ponieść określone koszty. Żadnych wątpliwości nie byłoby zresztą w sytuacji, gdyby każdego z pozwanych reprezentował inny pełnomocnik. Podkreślić w tym miejscu należy, że przepisy procedury cywilnej nie przewidują ograniczeń dla współuczestnika sporu w swobodzie wyboru pełnomocnika, zaś wydatki z tego tytułu należy zaliczyć do niezbędnych kosztów procesu. Skoro nie może budzić wątpliwości prawo każdego ze współuczestników do otrzymania odrębnie od strony przegrywającej zwrotu kwoty wydatkowanej na wynagrodzenie innego zaangażowanego pełnomocnika (w razie zastępstwa kilku współuczestników sporu przez różnych pełnomocników), to nie ma podstaw też do odmiennego potraktowania wygrywającego współuczestnika z tej wyłącznie przyczyny, że zlecił zastępstwo procesowe temu samemu pełnomocnikowi, który reprezentuje także innego współuczestnika. Stanowisko, sprowadzające się de facto do umniejszenia obowiązku zwrotu wydatków, prawidłowo poniesionych przez współuczestników, jedynie do jednego wynagrodzenia, prowadzi do nieuzasadnionego zwolnienia strony przegrywającej od obowiązku zwrotu stronie wygrywającej rzeczywiście poniesionych przez nią niezbędnych kosztów obrony jej praw (naruszenie zasady wyrażonej w art. 98 § 1 k.p.c.), a w konsekwencji oznacza przerzucenie na stronę wygrywającą proces obowiązku ich poniesienia. W związku z powyższym zarówno w przypadku występowania po stronie wygrywającej proces współuczestnictwa materialnego, jak w niniejszej sprawie (odpowiedzialność solidarna członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w trybie art. 299 k.s.h.), jak i formalnego, obowiązek strony przegrywającej zwrotu pozwany poniesionych przez nich kosztów obejmuje zwrot kosztów odrębnego ustanowienia przez każdą osobę znajdującą się po stronie wygrywającej proces profesjonalnego pełnomocnika, nawet wtedy, gdy jest to ta sama osoba.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny oddalił zażalenie oparciu o art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania zażaleniowego Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 zd. 1 k.p.c. i art. 397 § 2 k.p.c. oraz § 2 pkt 3 i § 10 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804). Także w zakresie tych kosztów zastosowanie miał popierany wyżej pogląd, co do zwrotu kosztów procesu wygrywającym współuczestnikom sporu.

SSA Grzegorz Krężolek SSA Andrzej Struzik SSA Sławomir Jamróg